मासवर्षादिकालविशेषेणनियन्त्रितं काम्यं तस्यैव प्रतिष्ठा यत् पुनर्नित्यं कालविशेषानियन्त्रितञ्च न तस्य प्रतिष्ठा पूर्वोक्त हयशीर्षे काम्यफलार्थिभिरित्यनेन काम्यस्यैव प्रतिष्ठाविधानात् कालविशेषानियन्त्रिते तदयुक्तमात्" । व्रतभेदाश्च नानापुराणोक्तास्तत्र हेमा० व० स्वल्पोक्ता अकारादिवर्णाद्यक्षरपूर्वकमयङ्गानुसारेणात्र वर्त्तव्यकालसहिताः प्रदर्श्यन्ते तेषामितिकर्त्तव्यता च तत्र द्रष्टव्या

अक्षयतृतीयाव्रतं भविष्योत्तरोक्तम् । "वैशाखस्य सितामेकां तृतीयामक्षयां शृणु । तस्यां स्नानं जपो होमः स्वाध्यायः पितृतर्पणम् । दानञ्च क्रियते किञ्चित् तत् सर्वं कोटिकोटिगुणम् । आदिः कृतयुगस्येयं युगादिस्तेन कथ्यते । सर्वपापप्रशमनी सर्वसौख्यप्रदायिनी" ।

अक्षयफलावाप्तिकरकाख्यतृतीयाव्रतं विष्णुधर्मोत्तरोक्तम् । "वैशाखशुक्लपक्षे तु तृतीयायामुपोषितः । अक्षयं फलमाप्नोति सर्वस्य सुकृतस्य तु । सा तया कृत्तिकोपेता विशेषेण च पूजिता । तत्र दत्तस्य जप्तस्य सर्वमक्षयमुच्यते । अक्षया सा तिथिस्तस्मात्तस्यां सुकृतमक्षयम् । अक्षतैः पूजितो विष्णुस्तेन सा चाक्षया स्मृता । अक्षतैस्तु नरः स्नातो विष्णोर्दत्त्वा तथाऽक्षतान् । सक्तून् सुसंस्कृतांश्चैव कृत्वा चैव तथाक्षतान् । विप्रेषु दत्त्वा तानेव तथा सक्तून् सुसंस्कृतान् । एकान्नन्तु महाभाग ! फलमक्षयमश्नुते । एकामप्युष्णां कृत्वा च तृतीयां भृगुनन्दन ! । एतावत्तु तृतीयानां सर्वासान्तु फलं लभेत्" ।

अखण्डैकादशीव्रतं वामनपु० उक्तम् । "माघि चाश्वयुजे ब्रह्मन् ! यदा पद्मजसन्निधिः । नाभ्यां निर्याति जगतामीषितुश्चक्रधारिणः । तस्मिन् रम्ये शुभे काले या शुक्लैकादशी भवेत् । तस्यां सम्यग्यजेद्विष्णुं येन खण्डं प्रपूर्यते" । येन विष्णुप्रपूजनेन खण्डमसम्पूर्णं धर्मादिभिः परिपूर्णमवतीत्यर्थः" ।

अग्निचतुर्थीव्रतं विष्णुधर्मोत्तरोक्तम् । "इदमन्यत् प्रवक्ष्यामि चतुर्थीव्रतं तव ।। चतुरात्मा हरिः प्रोक्तश्चतुरश्च कृतायनाः । आहिताग्निर्द्विजो यस्य विद्यतेऽग्निचतुष्टयम् । सोपवासश्चतुर्थ्यान्तु शुक्लपक्षस्य फाल्गुने । अभ्यर्च्य चतुरात्मानं वासुदेवमतन्द्रितम् । तथा दद्याद् द्विजेन्द्राय तिलप्रस्थादि षोडश । सुवर्णञ्च सुवर्णञ्च यस्य यत्तन्नामपि" । सुवर्णं कर्णान्यूनम् "एवं संवत्सरं कृत्वा व्रतमेतदतन्द्रितः । सर्वकामसमृद्धस्य यज्ञफलमश्नुते" ।

अघोराख्यचतुर्दशीव्रतं भविष्योत्तरे "भाद्रे भाद्रपदे पक्षे अघोराख्याचतुर्दशी । तामुपोष्य नरोयाति शिवलोकमयत्नतः" नि०व० ।

अङ्गारकचतुर्थीव्रतं मत्स्यपु० उक्तम् । "चतुर्थ्यङ्गारकदिने यदा भवति भारत ! । यदा स्नानं तदा कुर्यात् पद्मरागविभूषितः । अग्निर्मूर्ध्नां दिवो मन्त्रं जपंस्तिष्ठेदुदङ्मुखः । गुडस्तुर्यांशयन् भोजनान्ते भोगविवर्जितः" ।

अचलासप्तमीव्रतं भविष्योत्तरोक्तम् । "माघस्य सितसप्तम्यां सर्वकामफलप्रदम् । रूपसौभाग्यजनकं स्नानं कुरु वरानने ! । कृत्वा यष्ट्यामेकभक्तं सप्तम्यां निश्चलं जलम् । रात्र्यन्ते चाक्षयेभ्यश्च दत्त्वा शिरसि दीपकम् । माघस्य सितसप्तम्यामचलाख्यासितस्य यत् । एकभक्तेन सन्तिष्ठेत् यष्ट्यां सम्पूज्य भास्करम् । सप्तम्यां तु भजेत् प्रातः सुगन्धीरजसाचलम्" ।

अदारिद्र्यषष्ठीव्रतं स्कन्दपु० उक्तम् । "षष्ठी नाम तिथिर्योऽन्या सामान्या दैवतैरपि । एकभक्तेन नक्तेन तथैवायाचितेन च । उपवासेन दानेन तैलाहारविवर्जितः । अयं हि भगवान् देवो भास्करस्य परद्युतिः । येन मोक्षेच दृश्येत तदगुह्यं वचनान्मम । मोपवीतं वृतं दिव्यमिह लोके फलप्रदम् । दक्षिणं जले कृते चैव दरिद्रो न भवेत् कुले । षष्ठीतिथिं समुद्दिश्य ब्राह्मणस्य च भोजनम् । माल्योदनञ्च पयसि कृत्वा च सर्करायुतम् । बालकस्य हितसंयुक्तं वर्षमेकं प्रदापयेत् । कुले तस्यैव ये जाता ये भविष्यन्ति मानवाः । दृष्ट तस्यैव ये यन्ति तान् दारिद्र्यं न गच्छति" ।

अनघाष्टमीव्रतं भविष्योत्तरोक्तम् । "कृष्णाष्टम्यां मार्गशीर्षे दाम्पत्यं दर्भनिर्मितम् । अनघं चानघीश्चैव वस्त्रपुष्पैः समन्वितम् । स्थापयित्वा शुभे देशे गोमयेनानुलेपिते । स्नात्वा समर्चयेत् पुष्पैः सुगन्धैश्चानुलेपनैः । अग्नये देवोक्तमन्त्रैव दण्डकं मनसा स्मरन् । अनघं वासुदेवन्तु बलो तस्यास्विषमया । प्रद्युम्नादिपुत्रवर्गं हरिवंशे यथोदितम् । वर्षमेकं ततः कृत्वा इदं तदनघं व्रतम्" ।

अनङ्गत्रयोदशीव्रतं भविष्योत्तरोक्तम् । "अनङ्गो भगवान् यस्मात्तेजोमूर्तिरगोचरः । स एव देवोदेवानां तेनानङ्गत्रयोदशी । प्रसिद्धा समतप्राप्ता भक्त्या सर्वफलप्रदा । मार्गशीर्षेऽसिते पक्षे त्रयोदश्यां समाहितः । स्नानं तस्यां तडागे वा गर्ते वा कूपतोऽपि वा । कृत्वाभ्यर्च्य महादेवं विधानात्त्रिभुवनप्रभुम् । शिवं स्नापयेत्पुनः भूतमयाः